

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عيسى و يونس
فمنفعه الذكرى
ان جاءه الاله على
وما يدريك لعله
اما من استغنى
واما من جاءك يسئ
وهو على
ان يدى سنو
الله الرحمن الرحيم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ۝١ أَن جَاءَهُ الْأَعْمَى ۝٢ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهٗ يَبْرَأَكُنِي ۝٣
 أَوْ يَدَّكُرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرُنِي ۝٤ أَمَا مَنِ اسْتَعْفَى ۝٥ فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى ۝٦
 وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزُكِّيَ ۝٧ وَأَمَا مَنِ جَاءَكَ يُسَعَى ۝٨ وَهُوَ يَخْشَى ۝٩ فَأَنْتَ
 عَنْهُ تَلَهَى ۝١٠ كَلَّا إِنَّهَا تَذِكِرَةٌ ۝١١ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ۝١٢ فِي صُحُفٍ مُّكَرَّمَةٍ
 مَّرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ۝١٣ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ۝١٤ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۝١٥ قَتَلَ الْإِنْسَانَ
 مَا أَكْفَرَهُ ۝١٦ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ۝١٧ مِنْ طُفْلَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَرَهُ ۝١٨
 ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ۝١٩ ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ۝٢٠ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنشَرَهُ ۝٢١ كَلَّا
 لَمَّا يَقِضْ مَا أَمَرَهُ ۝٢٢ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ۝٢٣ أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ
 صَبَابًا ۝٢٤ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقَاقًا ۝٢٥ فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ۝٢٦ وَعَيْنًا وَقَضْبًا ۝٢٧
 وَرَيْتُونًا وَنَخْلًا ۝٢٨ وَحَدَائِقَ غُلْبًا ۝٢٩ وَفَاكِهَةً وَأَبًّا ۝٣٠ مَتَاعًا لَّكُمُ
 وَلَا نَعَامِكُمْ ۝٣١ فَإِذَا جَاءَتِ الصَّآخَةُ ۝٣٢ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ۝٣٣
 وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ۝٣٤ وَصَاحِبَتِيهِ وَبَنِيهِ ۝٣٥ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ
 يُغْنِيهِ ۝٣٦ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ ۝٣٧ ضَاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ ۝٣٨ وَوُجُوهٌ
 يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ۝٣٩ تَرَهَقُهَا قَتَرَةٌ ۝٤٠ أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجْرَةُ ۝٤١

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ۱) أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ۲) وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَكَّى ۳)
 أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى ۴) أَمَا مَنِ اسْتَعْنَى ۵) فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى ۶)
 وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزَكَّى ۷) وَأَمَا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى ۸) وَهُوَ يَخشى ۹) فَأَنْتَ
 عَنْهُ تَلَهَى ۱۰) كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ۱۱) فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ۱۲) فِي صُحُفٍ مُكَرَّمَةٍ
 ۱۳) مَرْفُوعَةٍ مُطَهَّرَةٍ ۱۴) بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ۱۵) كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۱۶) قَتِيلِ الْإِنْسَانِ
 مَا أَكْفَرَهُ ۱۷) مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ۱۸) مِنْ نُطْقِهِ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ ۱۹)
 ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ۲۰) ثُمَّ أَمَانَةً فَآقَبَرَهُ ۲۱) ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنْشَرَهُ ۲۲) كَلَّا
 لَمَّا يَقْضِ مَا أَمَرَهُ ۲۳) فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ۲۴) أَنَا صَبَّبْنَا الْمَاءَ
 صَبًّا ۲۵) ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ۲۶) فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ۲۷) وَعَيْنًا وَقَضْبًا ۲۸)
 وَرَبْتُونًا وَنَخْلًا ۲۹) وَحَدَائِقَ غُلْبًا ۳۰) وَفَاكِهَةً وَأَبًّا ۳۱) مَتَاعًا لَكُمْ
 وَلَا نَعَامِكُمْ ۳۲) فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاحَّةُ ۳۳) يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ۳۴)
 وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ۳۵) وَصَاحِبَتَيْهِ وَبَنِيهِ ۳۶) لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ
 يُعْنِيهِ ۳۷) وَجُوهُ يَوْمَئِذٍ مُسْفِرَةٌ ۳۸) ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ ۳۹) وَوُجُوهُ
 يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ۴۰) تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ ۴۱) أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْعَجْرَةُ ۴۲)

ثواب قرائت سوره

فِي تَفْسِيرِ مَجْمَعِ الْبَيَّانِ أَبِي بِنِ كَعْبٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قَالَ: وَمَنْ قَرَأَ عَبَسَ جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَجْهُهُ ضَاحِكٌ مُسْتَبْشِرٌ.

هر کس سوره عبس را قرائت نماید روز قیامت در حالی خواهد آمد که صورتش خندان و بشاش است

فِي كِتَابِ ثَوَابِ الْأَعْمَالِ بِإِسْنَادِهِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: مَنْ قَرَأَ عَبَسَ وَتَوَلَّى وَإِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ كَانَ تَحْتَ جَنَاحِ اللَّهِ مِنَ الْجَنَانِ، وَفِي ظِلِّ اللَّهِ وَكَرَامَتِهِ وَفِي جَنَّاتِهِ وَلَا يُعْظَمُ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ.

هر کس سوره عبس و تولى و إذا الشمس كورت را بخواند، زیر بال خداوند در بهشت خواهد بود و در سایه رحمت و کرامت او قرار خواهد گرفت و در باغ های او جای خواهد داشت و ان شاء الله این امر بر خداوند بزرگ و گران نیست.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ۱) أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ۲) وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَكَّى ۳)
 أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى ۴) أَمَا مَنِ اسْتَعْتَى ۵) فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى ۶)
 وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزَكِّي ۷) وَأَمَا مَنِ جَاءَكَ يُسَعَى ۸) وَهُوَ يَخشى ۹) فَأَنْتَ
 عَنْهُ تَلَهَى ۱۰) كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ۱۱) فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ۱۲) فِي صُحُفٍ مُكَرَّمَةٍ
 ۱۳) مَرْفُوعَةٍ مُطَهَّرَةٍ ۱۴) بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ۱۵) كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۱۶) قَبِيلِ الْإِنْسَانِ
 مَا أَكْفَرَهُ ۱۷) مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ۱۸) مِنْ نُطْقِهِ خَلَقَهُ فَقَدَرَهُ ۱۹)
 ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ۲۰) ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ۲۱) ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنشَرَهُ ۲۲) كَلَّا
 لَمَّا يَقْضِ مَا أَمَرَهُ ۲۳) فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ۲۴) أَنَا صَبَّبْنَا الْمَاءَ
 صَبًّا ۲۵) ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ۲۶) فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ۲۷) وَعَيْنًا وَقَضْبًا ۲۸)
 وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا ۲۹) وَحَدَائِقَ غُلْبًا ۳۰) وَفَاكِهَةً وَأَبًّا ۳۱) مَتَاعًا لَكُمْ
 وَلَا نَعَامِكُمْ ۳۲) فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاحَّةُ ۳۳) يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ۳۴)
 وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ۳۵) وَصَاحِبَتَيْهِ وَبَنِيهِ ۳۶) لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ
 يُعْنِيهِ ۳۷) وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُسْفِرَةٌ ۳۸) ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ ۳۹) وَوُجُوهٌ
 يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ۴۰) تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ ۴۱) أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجْرَةُ ۴۲)

غرض سوره بر اساس الميزان

غرض سوره، عتاب هر کسی است که ثروتمندان را بر ضعفاء و مساکین از مؤمنین مقدم می‌دارد، اهل دنیا را احترام می‌کند و اهل آخرت را خوار می‌شمارد، بعد از این عتاب رشته کلام به اشاره به خواری و بی‌مقداری انسان در خلقتش و اینکه در تدبیر امورش سراپا حاجت است و با این حال به نعمت پروردگار و تدبیر عظیم او کفران می‌کند کشیده شده، و در آخر سخن را با ذکر قیامت و جزاء و تهدید مردم خاتمه می‌دهد، و این سوره بدون هیچ تردیدی در مکه نازل شده است.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ﴿١﴾ أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ﴿٢﴾ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزْكِي ﴿٣﴾ أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى ﴿٤﴾ أَمَّا
مَنْ اسْتَعْنَى ﴿٥﴾ فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى ﴿٦﴾ وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزْكِي ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى ﴿٨﴾ وَهُوَ
يَخْشَى ﴿٩﴾ فَأَنْتَ عَنْهُ تَلَهَى ﴿١٠﴾

كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ﴿١١﴾ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ﴿١٢﴾ فِي صُحُفٍ مُكَرَّمَةٍ ﴿١٣﴾ مَرْفُوعَةٍ مُطَهَّرَةٍ ﴿١٤﴾ بِأَيْدِي
سَفَرَةٍ ﴿١٥﴾ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ﴿١٦﴾

قُتِلَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ ﴿١٧﴾ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ﴿١٨﴾ مِنْ نُطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ ﴿١٩﴾ ثُمَّ السَّبِيلَ
يَسَّرَهُ ﴿٢٠﴾ ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ﴿٢١﴾ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنْشَرَهُ ﴿٢٢﴾ كَلَّا لَمَّا يُقْضَىٰ مَا أَمَرَهُ ﴿٢٣﴾

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَىٰ طَعَامِهِ ﴿٢٤﴾ أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ﴿٢٥﴾ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ﴿٢٦﴾ فَأَنْبَتْنَا فِيهَا
حَبًّا ﴿٢٧﴾ وَعَبْنَا وَقَضَبًا ﴿٢٨﴾ وَزَيَّنَّوْنَا وَنَخَلًا ﴿٢٩﴾ وَحَدَائِقَ غُلْبًا ﴿٣٠﴾ وَفَاكِهَةً وَأَبًّا ﴿٣١﴾ مَتَاعًا لَكُمْ
وَلِأَنْعَامِكُمْ ﴿٣٢﴾

فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاحَّةُ ﴿٣٣﴾ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ﴿٣٤﴾ وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ﴿٣٥﴾ وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ ﴿٣٦﴾ لِكُلِّ
أَمْرٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ﴿٣٧﴾ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُسْفِرَةٌ ﴿٣٨﴾ صَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ ﴿٣٩﴾ وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ
عَلِيَّا غَبْرَةٌ ﴿٤٠﴾ تَرَهَقَهَا فَتْرَةٌ ﴿٤١﴾ أُولَئِكَ هُمُ الْكُفْرَةُ الْفَجْرَةُ ﴿٤٢﴾

فصل اول: آیات ۱ تا ۱۰

عتاب شدید خداوند نسبت به کسی که در برابر مرد نابینا
برخورد مناسبی نداشت

فصل دوم: آیات ۱۱ تا ۱۶

ارزش و اهمیت قرآن و بیان ویژگی های آن

فصل سوم: آیات ۱۷ تا ۲۳

تعجب از کفران و ناسپاسی انسان در برابر خداوند و اوامر او

فصل چهارم: آیات ۲۴ تا ۳۲

امر به انسان در مورد نظر کردن به طعامش و چگونگی پیدایش آن

فصل پنجم: آیات ۳۳ تا ۴۲

بیان ویژگی های روز قیامت و وضعیت انسانها در آن روز

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ﴿١﴾ أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ﴿٢﴾ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَّكَّى ﴿٣﴾ أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى ﴿٤﴾ أَمَّا مَنْ اسْتَغْنَى ﴿٥﴾ فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى ﴿٦﴾ وَمَا عَلَيْكَ أَلَا يَزَّكَّى ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى ﴿٨﴾ وَهُوَ يَخْشَى ﴿٩﴾ فَأَنْتَ عَنْهُ تَلَهَّى ﴿١٠﴾

فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

چهره در هم کشید و روی بگردانید از اینکه مرد نابینا نزدش آمد و تو چه دانی شاید او در پی پاک شدن می‌باشد و یا در پی ذکر پذیرفتن می‌باشد و ذکر او را نفع بخشد

اما کسی است که خود را غنی و توانگر نشان دهد تو متصدی امور او می‌شوی و به او اهتمام داری در صورتی انکار برایت مهم نیست اینکه او در پی پاک شدن نمی‌باشد

و اما کسی که با تلاش فراوان نزدت آمده در حالی که خشیت و پذیرش دارد پس تو نسبت به او بی اعتنا هستی و از او تغافل میکنی

موضوع فصل اول: توبیخ شخصی که از آمدن مرد نابینا چهره در هم کشیده و روی برگردانده و بیان علت توبیخ

فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

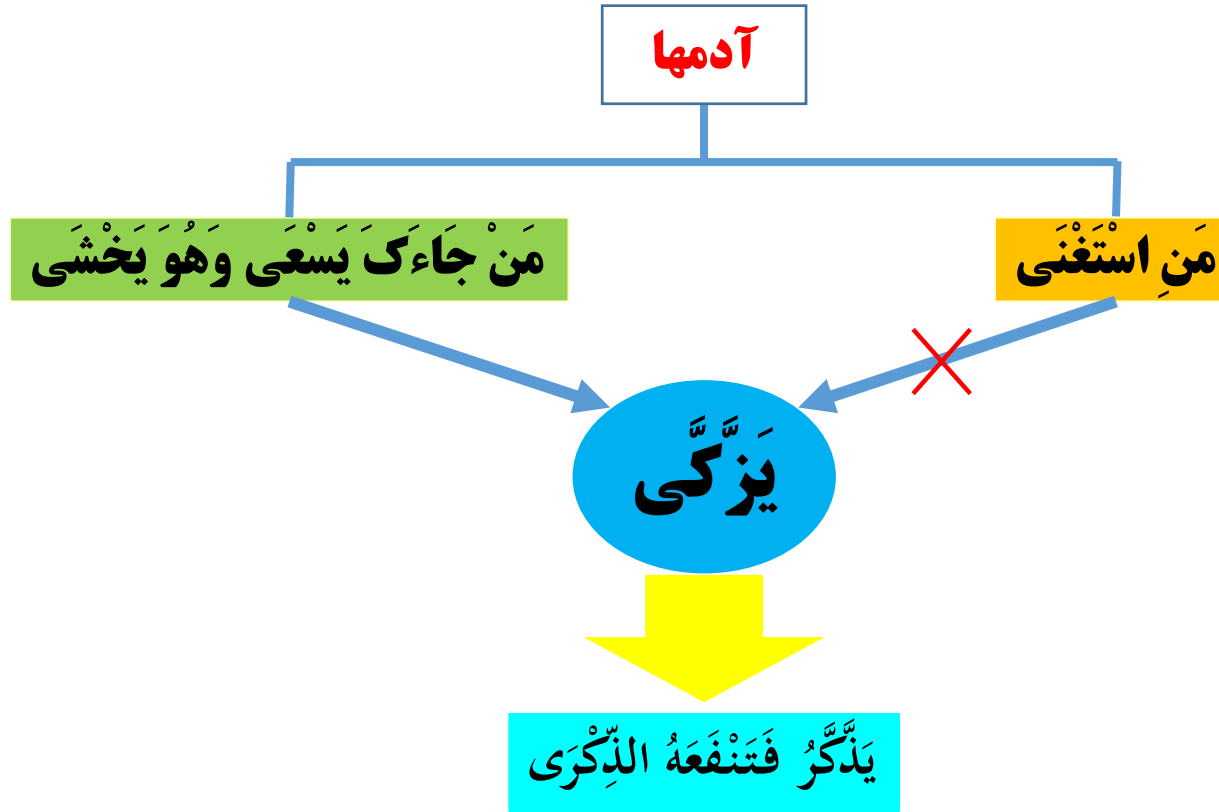
فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

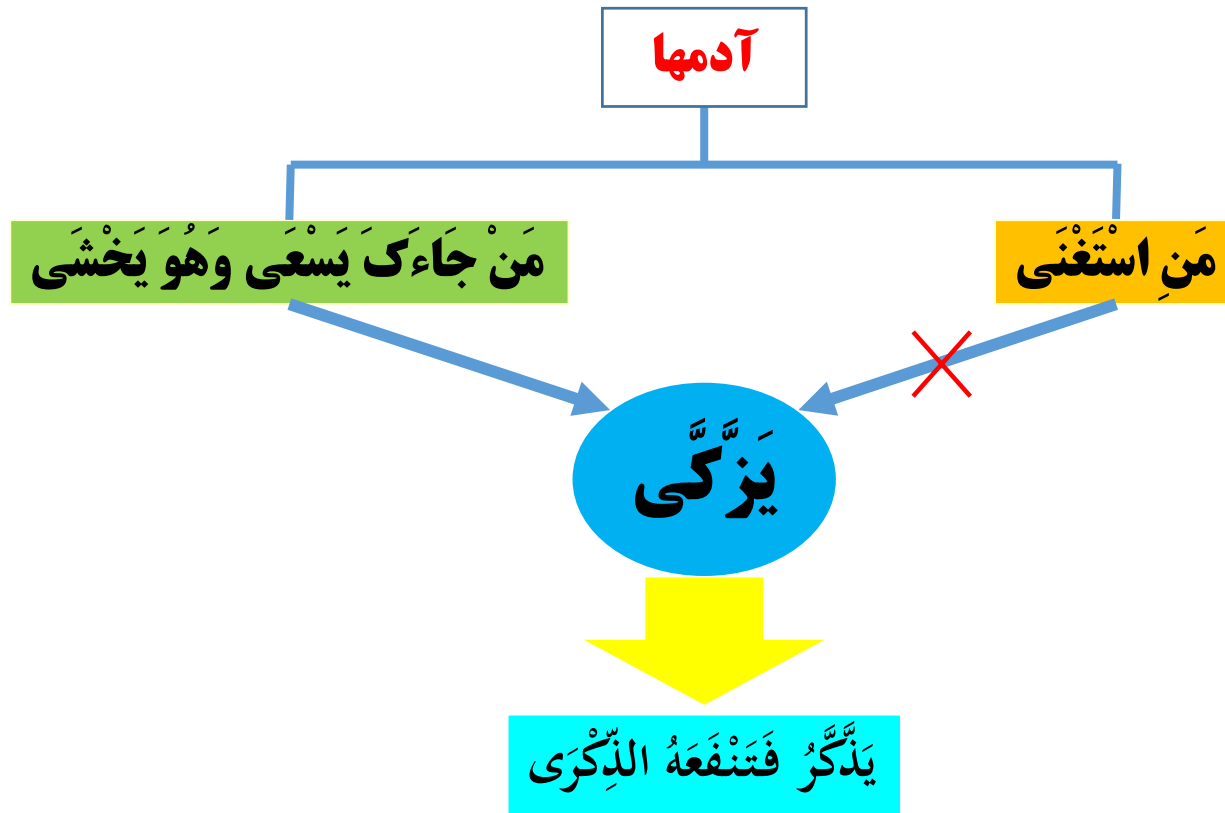
عَبَسَ وَتَوَلَّى ﴿۱﴾ اَنْ جَاءَهُ الْاَعْمَى ﴿۲﴾ وَمَا يُدْرِیكَ لَعَلَّهُ یَزْکَى ﴿۳﴾ اَوْ یَدَّكُرُ فَتَنْفَعَهُ
الدِّكْرَى ﴿۴﴾ اَمَّا مَنْ اسْتَغْنَى ﴿۵﴾ فَاَنْتَ لَهُ تَصَدَّى ﴿۶﴾ وَمَا عَلَیْكَ اِلَّا یَزْکَى ﴿۷﴾ وَاَمَّا مَنْ
جَاءَكَ یَسْعَى ﴿۸﴾ وَهُوَ یَخْشَى ﴿۹﴾ فَاَنْتَ عَنْهُ تَلَهَّى ﴿۱۰﴾

فَدَكَّرْ اِنْ نَفَعَتِ الدِّكْرَى ﴿۹﴾ سَيَدَّكُرُ مَنْ یَخْشَى ﴿۱۰﴾ (سوره اعلیٰ)

اِمَّا تُنذِرُ مَنْ اتَّبَعَ الدِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمٰنَ بِالْغَیْبِ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَاَجْرٍ كَرِیْمٍ (سوره یس ۱۱)

فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

- استغنی یعنی چه؟ یعنی طلب بی نیازی و خود را توانگر نشان دادن
- آیا استغنی خوب است یا بد؟ ممکن است خوب باشد و ممکن است بد باشد
- چه استغنایی بد است؟ استغنایی که انسان نسبت به پاک شدن و تزکیه شدن داشته باشد
- تزکیه شدن یعنی چه؟ یعنی ذکر پذیرفتن شاید که ذکر برایش سودمند باشد
- چه کسی اهل تزکیه هست؟ به بیان دیگر چه کسی اهل ذکر پذیرفتن است؟ کسی که سعی و خشیت داشته باشد

فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

• عَبَسَ وَ تَوَلَّىٰ أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَىٰ وَ مَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَّكَّىٰ أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَىٰ:

- به صرف ظاهر کسی که دارای ناتوانی‌هایی است و به پیامبر صلی الله علیه و آله و قرآن رجوع کرده نمی‌توان حکم به ناتوانی وی کرد.
- معیار هدایت شدگی افراد و نفعی که از هدایت می‌برند برای انسان قابل محاسبه نیست.
- میل به هدایت را از میل به تزکیه و ذکر می‌توان متوجه شد.
- منطق سوره ی مبارکه ی عبس، منطق در چشم پیامبر عزیز شدن از روی سعی و خشیت داشتن است نه از روی استعداد و توانایی داشتن.
- ....

• أَمَّا مَنْ اسْتَغْنَىٰ فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّىٰ وَ مَا عَلَيْكَ إِلَّا يَزَّكَّىٰ وَ أَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَىٰ وَ هُوَ يَخْشَىٰ فَأَنْتَ عَنْهُ تَلَهَّىٰ:

- استغنا و بینیازی به هدایت را از میل به تزکیه نشدن میتوان یافت.
- میل به تزکیه را از سعی و خشیت فرد میتوان متوجه شد.
- ملاک در اعتنا یا عدم اعتنا در مسیر هدایت، میل داشتن یا نداشتن به تزکیه است.
- اعتبار، موقعیت و استعداد و ... برای انتخاب افراد در مسیر هدایت باید بر مبنای میل به تزکیه صورت گیرد.
- .....

فضای اول:
برخورد
اجتماعی
افراد با
انگیزه‌های
مختلف

عَبَسَ وَتَوَلَّى ﴿١﴾ أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ﴿٢﴾ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَّكَّى ﴿٣﴾ أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى ﴿٤﴾ أَمَّا مَنْ
 اسْتَغْنَى ﴿٥﴾ فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى ﴿٦﴾ وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزَّكَّى ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى ﴿٨﴾ وَهُوَ يَخْشَى ﴿٩﴾ فَأَنْتَ
 عَنْهُ تَلَهَّى ﴿١٠﴾

فصل اول

آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم

(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم

(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم

(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم

(آیات ۳۳ تا ۴۲)

اختلاف زاویه دید خیلی جدی در سوره مبارکه عبس وجود دارد. یکی از افراد اهل ایمان از هم نشینان پیامبر، آدمها را تقسیم بندی کرده: یک دسته آدم های متمول یا دارایی جایگاه خاص هستند که به زعم او شخصیت های خاص و برجسته ای هستند و همه انزایش را برای وارد کردن آنها به فضای ایمان میگذارد. دسته دوم امثال بنده خدایی هستند که تک و تنها نزد رسول آمده و تلاش میکند هر چند به ظاهر نابیناست، ولی آن فرد از او دوری میکند؛ سوال مهر اینست که چطور به خودش اجازه داد بین آدم ها فرق گذاشته و یکی را موثر و دیگری را بی تاثیر بداند؟ چطور صرف زمان برای ایمان آوردن برخی را مهم میدانند و بقیه آنها را رها میکند؟ خدا به شدت با چنین شخصی برخورد کرده و با عبارات بسیار سنگینی با او روبرو شده است. زاویه دید خدا در آیات ابتدایی سوره عبس بیان شده است: **أَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى وَهُوَ يَخْشَى**. همین که یک نفر تلاش میکند و اهل صلاح است و در پی راه درست است برای خدا مهم است. برای خدا فقر و استغنی مهر نیست، برای خدا مهم است که چه کسی اهل سعی و خشیت است؛

مواظب باشید دسته بندی ما از آنها یا برخوردی که با آنها داریم، ساخته و پرداخته توهمات ذهنیمان نباشد؛

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ﴿١﴾ أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ﴿٢﴾ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزْكِي ﴿٣﴾ أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى ﴿٤﴾ أَمَّا مَنْ
 اسْتَعْنَى ﴿٥﴾ فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى ﴿٦﴾ وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزْكِي ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى ﴿٨﴾ وَهُوَ يَخْشَى ﴿٩﴾ فَأَنْتَ
 عَنْهُ تَلَهَّى ﴿١٠﴾

فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

غرض فصل اول: این آیات آمده که معیار ارزش گذاری انسانها را تغییر دهد. به میزان اعتنا و اهمیتی که انسانها نسبت به ذکر دارند باید ارزش آنها نزد ما بیشتر باشد. (نگاه درست به داشتن ها و نداشتن های آدمها در زندگی)

معیار قضاوت انسان طبق سوره مبارکه عبس باید سعی و خَشْيَت باشد. سعی

بودن و مُسْتَعْنَى بودن انسان موضوعیت ندارد؛

اگر سعی هستیم، پیامبر صلوات الله علیه هیچ وقت بخاطر سعی بودنمان، به ما بی

توجهی نخواهد کرد. مهم این است که اگر اهل سعی و خشیت باشیم حتما مورد توجه

پیامبر اکرم خواهیم بود. اگر مستغنی باشیم پیامبر بر امان تره هم خورد نخواهد کرد حتی

اگر بسیار توانمند و تاثیرگذار باشیم. باید از مستغنی بودنمان بیفتیم تا پیامبر به ما نظر کند؛

کلمات کلیدی فصل اول: ذکر - تزکیه - سعی - خشیت

كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ﴿١١﴾ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ﴿١٢﴾ فِي صُحُفٍ مُّكْرَمَةٍ ﴿١٣﴾ مَرْفُوعَةٍ
مُطَهَّرَةٍ ﴿١٤﴾ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ﴿١٥﴾ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ﴿١٦﴾

فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

نه اینگونه نیست بلکه آیات قرآن (یا قرآن) تذکر دهنده‌ای است که (اعتقاد حق و عمل حق را) تذکر می‌دهد

پس هر کسی بخواهد میتواند از قرآن (با معارفی که قرآن تذکر می‌دهد) ذکر بپذیرد

در صحف متعددی نوشته شده بود صحفی معظم و رفیع القدر، و پاکیزه از هر پلیدی و از هر باطل و لغو و شک و تناقض، و به دست سفیرانی نوشته شده که ذاتا نزد پروردگارش بزرگوار، و در عمل هم نیکوکارند.

موضوع فصل دوم: بیان ذکر بودن قرآن و ویژگی های آن

كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ﴿١١﴾ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ﴿١٢﴾ فِي صُحُفٍ مُّكْرَمَةٍ ﴿١٣﴾ مَرْفُوعَةٍ
مُطَهَّرَةٍ ﴿١٤﴾ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ﴿١٥﴾ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ﴿١٦﴾

فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

کلا

انها تذکره

ف

من شاء

ذکره

کارکرد قرآن

فی

صحف

مکرمه

مرفوعه

مطهره

ویژگی های قرآن

ب

ایدی سفره

کرام

برره

ویژگی های ملائکه وحی قرآن

فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

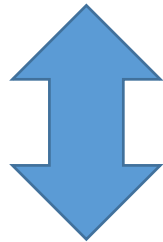
فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

ارتباط فصل اول و دوم؟؟؟

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ﴿١﴾ أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ﴿٢﴾ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَّكَّى ﴿٣﴾ أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى ﴿٤﴾ أَمَّا مَنِ اسْتَغْنَى ﴿٥﴾ فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى ﴿٦﴾ وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزَّكَّى ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنِ جَاءَكَ يَسْعَى ﴿٨﴾ وَهُوَ يَخْشَى ﴿٩﴾ فَأَنْتَ عَنْهُ تَلَهَّى ﴿١٠﴾

كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ﴿١١﴾ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ﴿١٢﴾ فِي صُحُفٍ مُّكْرَمَةٍ ﴿١٣﴾ مَرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ﴿١٤﴾ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ﴿١٥﴾ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ﴿١٦﴾

توبیخ و انذار شدید در سوره مبارکه عبس نه به خاطر اینکه چرا با آن شخص نابینا آن رفتار را انجام داده چرا که آن شخص نابینا اصلاً ندید که او اخم کرده است اما خدا که می بیند فرمود چرا این کار را کردی؟. توبیخ به خاطر برخورد بد با قرآن و ذکر آمده است که نشان می دهد قرآن در چشم او بزرگ دیده نمی شود. باید مراقب بود طوری رفتار نشود که اینطور تداعی شود که قرآن و عظمت آن در چشم ما کوچک است.

فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

• **كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرَهُ فِي صُحُفٍ مُّكَرَّمَةٍ مَّرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ كِرَامٍ بَرَرَةٍ:**

- کتابی که موجب ذکر انسان است تنها برای کسی منفعت دارد که میل به تزکیه (سعی + خشیت) داشته باشد.
- گزاره فوق باور عامه مردم پیرامون پیامبر صلی الله علیه و آله، نبود. (به دلیل کلمه کَلَّا)
- برای پندگیری از قرآن زمینه و درون فرد باید مهیا و آماده باشد (سعی + خشیت) (به دلیل کلمه شاء)
- وصف قرآن و ذکر به مکرم، مرفوع و مطهر علاوه بر مقام نزول به نقش نزول و اثر آن در وجود انسان اشاره دارد.
- ویژگی سفیران الهی نازل کننده قرآن به کرام برره، نشان از قدس و طهارت و خیرخواهی فراوان قرآن نسبت به همه انسانها دارد.
- انسانها باید بدانند فضای قدسی قرآن میتواند هر ناتوانی را توانا و هر نابینایی را بینا کند.
- شناخت شأن و منزلت قرآن و قدرت هدایتی او، مانع اعتنا به اعتبارهای ظاهری دنیا (مال، استعداد و ...) می شود.
- .....

فضای دوم:
کتابی که راه
سعادت و
شقاوت
انسان را به
وضوح در
اختیار او
قرار داده
است

كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ﴿١١﴾ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ﴿١٢﴾ فِي صُحُفٍ مُّكْرَمَةٍ ﴿١٣﴾ مَرْفُوعَةٍ
مُطَهَّرَةٍ ﴿١٤﴾ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ﴿١٥﴾ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ﴿١٦﴾

كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ
چنین میندازد، که این (آیات) تذکری است

فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

غرض فصل دوم: چرا قرآن در چشم ما کم اهمیت است و معیار ارزشگذاری بین انسانها نیست؟ اتفاقا معیار ارزشگذاری باید قرآن باشد نه آن کسی که نسبت به قرآن استغنا دارد چرا که قرآن دارای ویژگیهایی است منحصر به فرد است برای کسی که بخواهد از آن ذکر بگیرد. (جایگاه ذکر و چگونگی برطرف کردن عدم توجه)

قُتِلَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ ﴿١٧﴾ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ﴿١٨﴾ مِنْ نُطْفَةٍ خَلَقَهُ
فَقَدَرَهُ ﴿١٩﴾ ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ﴿٢٠﴾ ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ﴿٢١﴾ ثُمَّ إِذَا شَاءَ
أَنْشَرَهُ ﴿٢٢﴾ كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَا أَمَرَهُ ﴿٢٣﴾

خدا بکشد انسان را که چقدر کفرانگر است مگر خدا او را از چه خلق کرده که به خود اجازه کفران می دهد

او را از نطفه ای خوار و بی مقدارش آفریده و او را در ذات و صفات و افعالش تقدیر کرده و قدرت و توانایی داده و سپس راه سعادتش را هم آسان و فراهم کرده

آن گاه دچار مرگ و سپس داخل قبرش ساخت و سپس هر وقت بخواهد دوباره زنده اش می کند

آیا انسانی که خلقت و تدبیر و هدایت و مردن و زنده شدنش به دست خدا است شکر او را به جای آورد؟ نه هرگز بلکه آنچه را خدای تعالی دستور داد به انجام نرساند بلکه کفران و نافرمانی کرد

موضوع فصل سوم: بیان اینکه خدای سبحان یگانه رب و خالق و مدبر امر او است ولی طبع انسان فرمان خدا را اطاعت نکرده و مسیر کفر را در پیش می گیرد

فصل اول
(آیات ۱ تا ۱۰)

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

قُتِلَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ ﴿١٧﴾ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ﴿١٨﴾ مِنْ نُطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ ﴿١٩﴾ ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ﴿٢٠﴾ ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ﴿٢١﴾ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنْشَرَهُ ﴿٢٢﴾ كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَا أَمَرَهُ ﴿٢٣﴾

قتل الانسان ما اكفره

من ای شیء خلقه من نطفه خلقه فقدره

ثم السبيل يسره

ثم اماته فاقبره

ثم اذا شاء انشره

كلا لما يقض ما امره

فصل اول

آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم

(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم

(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم

(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم

(آیات ۳۳ تا ۴۲)

فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
آیات ۱۱ تا ۱۶

فصل سوم
آیات ۱۷ تا ۲۳

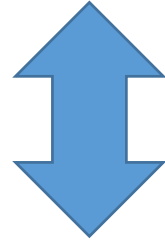
فصل چهارم
آیات ۲۴ تا ۳۲

فصل پنجم
آیات ۳۳ تا ۴۲

ارتباط فصل اول و سوم؟؟؟

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ﴿۱﴾ أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ﴿۲﴾ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَّكَّى ﴿۳﴾ أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى ﴿۴﴾ أَمَّا مَنْ اسْتَغْنَى ﴿۵﴾ فَأَنْتَ
لَهُ تَصَدَّى ﴿۶﴾ وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزَّكَّى ﴿۷﴾ وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى ﴿۸﴾ وَهُوَ يَخْشَى ﴿۹﴾ فَأَنْتَ عَنْهُ تَلَهَّى ﴿۱۰﴾

قُتِلَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ ﴿۱۷﴾ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ﴿۱۸﴾ مِنْ نُطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ ﴿۱۹﴾ ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ﴿۲۰﴾ ثُمَّ أَمَاتَهُ
فَأَقْبَرَهُ ﴿۲۱﴾ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنْشَرَهُ ﴿۲۲﴾ كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَا أَمَرَهُ ﴿۲۳﴾

ارتباط فصل دوم و سوم ???

كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ﴿١١﴾ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ﴿١٢﴾ فِي صُحُفٍ مُّكْرَمَةٍ ﴿١٣﴾ مَرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ﴿١٤﴾ بِأَيْدِي
سَفَرَةٍ ﴿١٥﴾ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ﴿١٦﴾

قُتِلَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ ﴿١٧﴾ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ﴿١٨﴾ مِنْ نُّطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَرَهُ ﴿١٩﴾ ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ﴿٢٠﴾ ثُمَّ أَمَاتَهُ
فَأَقْبَرَهُ ﴿٢١﴾ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنْشَرَهُ ﴿٢٢﴾ كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَا أَمَرَهُ ﴿٢٣﴾

فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

ارتباط فصل اول و دوم و سوم ???

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ﴿١﴾ أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ﴿٢﴾ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَّكَّى ﴿٣﴾ أَوْ يَدَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى ﴿٤﴾ أَمَّا مَنْ اسْتَغْنَى ﴿٥﴾ فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى ﴿٦﴾ وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزَّكَّى ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى ﴿٨﴾ وَهُوَ يَخْشَى ﴿٩﴾ فَأَنْتَ عَنْهُ تَلَهَّى ﴿١٠﴾

كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ﴿١١﴾ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ﴿١٢﴾ فِي صُحُفٍ مُكَرَّمَةٍ ﴿١٣﴾ مَرْفُوعَةٍ مُطَهَّرَةٍ ﴿١٤﴾ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ﴿١٥﴾ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ﴿١٦﴾

فُتِلَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ ﴿١٧﴾ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ﴿١٨﴾ مِنْ نُطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَرَهُ ﴿١٩﴾ ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ﴿٢٠﴾ ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ﴿٢١﴾ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنْشَرَهُ ﴿٢٢﴾ كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَا أَمَرَهُ ﴿٢٣﴾

فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

• قُتِلَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ مِنْ نُطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ
ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنْشَرَهُ كَلَّا لَمَّا يَقْضِ
مَا أَمَرَهُ:

- کفر عامل قتل و عدم جریان حیات در انسان است.
- فراموشی انسان از اعجاز خلقت خویش و غفلت از سیر رشد تا کمال و مرگش موجب می‌شود تا به کفر مبتلا شود.
- شرایط مختلفی برای انسان پیش می‌آید تا تنبه را برای او موجب شود که دست از کفرورزی خود بردارد. گویی همه خوبان عالم منتظر متنبه شدن انسان‌اند. (به دلیل لَمَّا يَقْضِ مَا أَمَرَهُ)
- مقاطع حساس حیات هر انسانی عبارتند از: خلق از نطفه، انواع تقدیر، راهی که برایش در مسیر کمال هموار شده، موت، حیات دوباره. توجه به وجود این مقاطع می‌تواند در انسان گوهر خشیت و سعی را شکوفا کرده او را از کفر به تزکیه بکشاند.
- .....

فضای سوم:
انسان از
ابتدای
زندگی تا
انتهای آن

قُتِلَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ ﴿١٧﴾ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ﴿١٨﴾ مِنْ نُطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ ﴿١٩﴾ ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ﴿٢٠﴾ ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ﴿٢١﴾ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنْشَرَهُ ﴿٢٢﴾ كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَا أَمَرَهُ ﴿٢٣﴾

فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

غرض فصل سوم: خداوندی که انسان را خلق کرده و تدبیر کرده او را به منظور هدفی خلق کرده و به او اوامر و دستوراتی داده که باید انسان به آن توجه داشته باشد. (تجلی ذکر در قالب امر در جریان زندگی است)

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ﴿٢٤﴾ أَتَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ﴿٢٥﴾ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ
شَقًّا ﴿٢٦﴾ فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ﴿٢٧﴾ وَعَيْنًا وَقَضْبًا ﴿٢٨﴾ وَزَيْتُونًا
وَنَخْلًا ﴿٢٩﴾ وَحَدَائِقَ غُلْبًا ﴿٣٠﴾ وَفَاكِهَةً وَأَبًّا ﴿٣١﴾ مَتَاعًا لَكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ ﴿٣٢﴾

پس انسان باید به غذای خود بنگرد

این ما بودیم که آب را به کیفیتی که انسانها خبر ندارند از آسمان فرستادیم و سپس زمین را باز به کیفیتی ناگفتنی و به وسیله دانه‌ها شکافتیم

پس در آن دانه‌ها رویاندیم و انگور و سبزیجاتی و زیتون و نخلی و باغهای پر درخت و عظیم و میوه و چراگاه تا وسیله زندگی شما و حیوانات شما باشد

موضوع فصل چهارم : لازم بودن نظر و تأمل انسان نسبت به طعامش و مشاهده سیر ربوبی خداوند در این مورد

فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ﴿٢٤﴾ أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ﴿٢٥﴾ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ﴿٢٦﴾ فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ﴿٢٧﴾ وَعِنَبًا ﴿٢٨﴾ وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا ﴿٢٩﴾ وَحَدَائِقَ غُلْبًا ﴿٣٠﴾ وَفَاكِهَةً وَأَبًّا ﴿٣١﴾ مَتَاعًا لَكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ ﴿٣٢﴾

ف

لِيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ

ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا

أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا

فَأَنْبَتْنَا فِيهَا

أَبًّا

فَاكِهَةً

حَدَائِقَ غُلْبًا

نَخْلًا

زَيْتُونًا

قَضْبًا

عِنَبًا

حَبًّا

مَتَاعًا لَكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ

فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

ارتباط فصل اول و دوم و سوم و چهارم؟؟؟

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ﴿١﴾ أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ﴿٢﴾ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَّكَّى ﴿٣﴾ أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى ﴿٤﴾ أَمَا مَنِ اسْتَعْنَى ﴿٥﴾ فَأَنْتَ لَهُ
تَصَدَّى ﴿٦﴾ وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزَّكَّى ﴿٧﴾ وَأَمَا مَنِ جَاءَكَ يُسَعَى ﴿٨﴾ وَهُوَ يَخْشَى ﴿٩﴾ فَأَنْتَ عَنْهُ تَلَهَّى ﴿١٠﴾

كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ﴿١١﴾ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ﴿١٢﴾ فِي صُحُفٍ مُكَرَّمَةٍ ﴿١٣﴾ مَرْفُوعَةٍ مُطَهَّرَةٍ ﴿١٤﴾ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ﴿١٥﴾ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ﴿١٦﴾

قَتَلَ الْإِنْسَانَ مَا أَكْفَرَهُ ﴿١٧﴾ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ﴿١٨﴾ مِنْ نُطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَرَهُ ﴿١٩﴾ ثُمَّ السَّبِيلَ يَسْرَهُ ﴿٢٠﴾ ثُمَّ أَمَاتَهُ
فَأَقْبَرَهُ ﴿٢١﴾ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنْشَرَهُ ﴿٢٢﴾ كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَا أَمَرَهُ ﴿٢٣﴾

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ﴿٢٤﴾ أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ﴿٢٥﴾ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ﴿٢٦﴾ فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ﴿٢٧﴾ وَعِنَبًا
وَقَضْبًا ﴿٢٨﴾ وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا ﴿٢٩﴾ وَحَدَائِقَ غُلْبًا ﴿٣٠﴾ وَفَاكِهَةً وَأَبًّا ﴿٣١﴾ مَتَاعًا لَكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ ﴿٣٢﴾

فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

• فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا وَعِنَبًا وَقَضْبًا وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا وَحَدَائِقَ غُلْبًا وَفَاكِهَةً وَأَبًّا مَتَاعًا لَكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ:

- همگی طعام ها با وجود تفاوتها از منظر خدا، آیه و قابل نظر کردن اند.
- برای درک هدایت و رسیدن به تزکیه توجه به طعام، واجب و لازم است.
- منظور از طعام، رزق معنوی و مادی متناسب با رشد است.
- منشأ طعام انسان آسمان است، لذا انتظار این است که با تناول طعام آسمانی، انسان اهل ذکر و خشیت شده با «کرام برره» از «صحف مطهره» بهره‌مند شود. (صب ماء)
- قرآن طعامی پاک و قدسی برای انسان است، همچنین پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام طعامی پاک و آسمانیاند.
- با وجودی که طعام انسان‌ها یکی است و منشأ همه آسمان است ولی هر یک از انسان‌ها مشابه گیاهان متنوع‌اند.
- وجود تنوع در ذائقه‌های انسان را باید پذیرفت
- .....

فضای
چهارم: انواع
طعام، انواع
گیاه

سوره مبارکه عبس

﴿٢٤﴾ أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ﴿٢٥﴾ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ﴿٢٦﴾ فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ﴿٢٧﴾ وَعَبَبْنَا وَقَضْبًا ﴿٢٨﴾ وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا ﴿٢٩﴾ وَحَدَائِقَ غُلْبًا ﴿٣٠﴾ وَفَاكِهَةً وَأَبًّا ﴿٣١﴾ مَتَاعًا لَكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ ﴿٣٢﴾

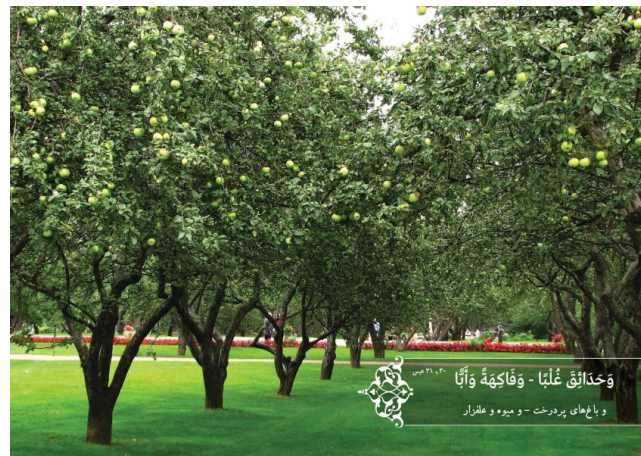
فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

غرض فصل چهارم: هر کسی با دقت در ربوبیت خداوند پی میبرد که خداوندی که انسان را خلق کرده متناسب با او طعامی در نظر گرفته که موجب رشد و شکوفایی او میشود. (نمونه ای از ذکر و امر به صورت جزئی و تفصیلی)

فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاحَّةُ ﴿٣٣﴾ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ﴿٣٤﴾ وَأُمُّهُ وَأَبِيهِ ﴿٣٥﴾ وَصَاحِبَتِهِ
وَبَنِيهِ ﴿٣٦﴾ لِكُلِّ امْرِيٍّ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ﴿٣٧﴾ وَوُجُوهُ تُجُودُ ﴿٣٨﴾ مُسْفِرَةٌ
ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ ﴿٣٩﴾ وَوُجُوهُ عَلَيْهَا غَبْرَةٌ ﴿٤٠﴾ تَرَهَقُهَا
قَتَرَةٌ ﴿٤١﴾ أُولَئِكَ هُمُ الْكٰفِرَةُ الْفَجْرَةُ ﴿٤٢﴾

پس وقتی آن صیحه شدید آسمانی (که از شدتش گوشها کر شود) بیاید

روزی که هر کسی از برادرش هم فرار می کند و از مادر و پدرش و از همسر و فرزندان در آن روز هر کس آن قدر گرفتاری دارد که کفایت کند که به یاد غیر خودش نیافتد

در آن روز چهره ها دو جورند چهره هایی نورانی و خندان و خوشحال (که فرح و سرور و انتظار آینده ای خوش از آن چهره ها هویدا است)

و چهره هایی غبار آلود و اندوهبار که ظلمت و کدورت بر آن چهره ها نشسته آنان همین کافران فاجرند

موضوع فصل پنجم: وضعیت انسانها در روز قیامت بر اساس وجه شان

فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاحَّةُ ﴿٣٣﴾ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ﴿٣٤﴾ وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ﴿٣٥﴾ وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ ﴿٣٦﴾ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ﴿٣٧﴾ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُسْفِرَةٌ ﴿٣٨﴾ ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ ﴿٣٩﴾ وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ﴿٤٠﴾ تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ ﴿٤١﴾ أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجَرَةُ ﴿٤٢﴾

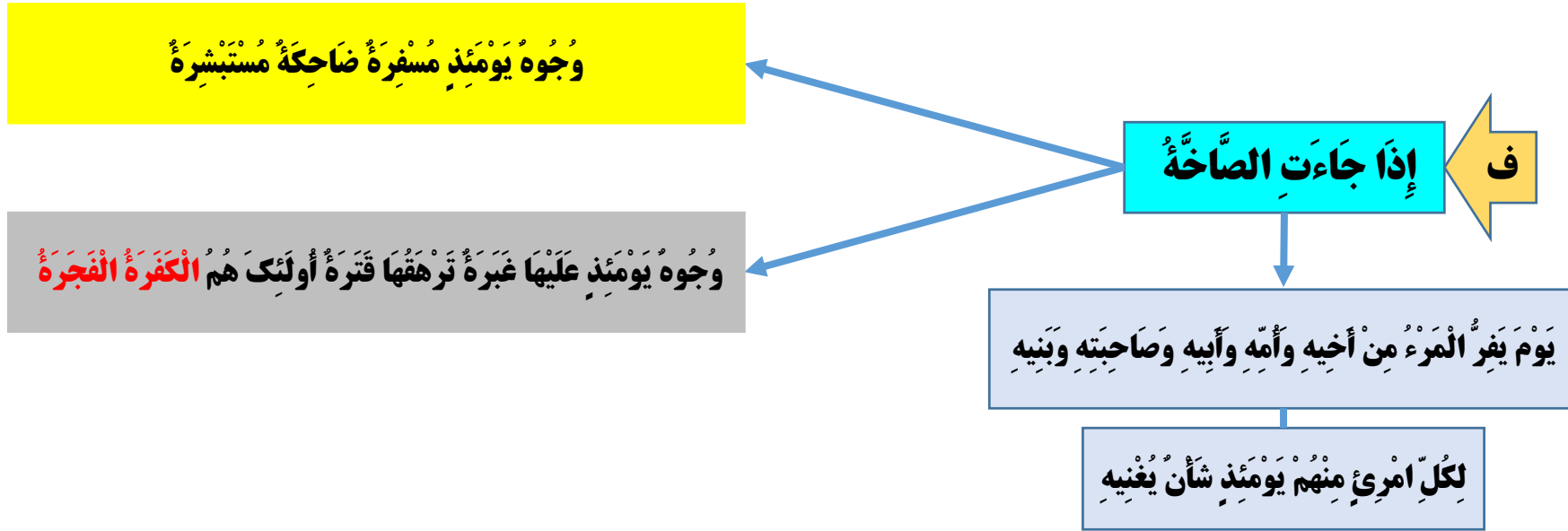
فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

ارتباط فصل اول و دوم و سوم و چهارم و پنجم؟؟؟

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ﴿١﴾ أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ﴿٢﴾ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَّكَّى ﴿٣﴾ أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى ﴿٤﴾ أَمَا مَنِ اسْتَعْنَى ﴿٥﴾ فَأَنْتَ لَهُ
تَصَدَّى ﴿٦﴾ وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزَّكَّى ﴿٧﴾ وَأَمَا مَنِ جَاءَكَ يُسْعَى ﴿٨﴾ وَهُوَ يَخْشَى ﴿٩﴾ فَأَنْتَ عَنْهُ تَلَهَّى ﴿١٠﴾

كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ﴿١١﴾ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ﴿١٢﴾ فِي صُحُفٍ مُكَرَّمَةٍ ﴿١٣﴾ مَرْفُوعَةٍ مُطَهَّرَةٍ ﴿١٤﴾ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ﴿١٥﴾ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ﴿١٦﴾

قُتِلَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ ﴿١٧﴾ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ﴿١٨﴾ مِنْ نُطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَرَهُ ﴿١٩﴾ ثُمَّ السَّبِيلَ يَسْرَهُ ﴿٢٠﴾ ثُمَّ أَمَاتَهُ
فَأَقْبَرَهُ ﴿٢١﴾ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنشَرَهُ ﴿٢٢﴾ كَلَّا لَمَّا يُفْضِ مَا أَمَرَهُ ﴿٢٣﴾

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ﴿٢٤﴾ أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ﴿٢٥﴾ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ﴿٢٦﴾ فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ﴿٢٧﴾ وَعِنَبًا
وَقَضْبًا ﴿٢٨﴾ وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا ﴿٢٩﴾ وَحَدَائِقَ غُلْبًا ﴿٣٠﴾ وَفَاكِهَةً وَأَبًّا ﴿٣١﴾ مَتَاعًا لَكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ ﴿٣٢﴾

فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاحَّةُ ﴿٣٣﴾ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ﴿٣٤﴾ وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ﴿٣٥﴾ وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ ﴿٣٦﴾ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ﴿٣٧﴾ وَجُوهٌ
يَوْمَئِذٍ مُسْفِرَةٌ ﴿٣٨﴾ ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ ﴿٣٩﴾ وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ﴿٤٠﴾ تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ ﴿٤١﴾ أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجْرَةُ ﴿٤٢﴾

فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

فصل اول
آیات ۱ تا ۱۰

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

فضای پنجم:
چهره‌ها و
رفتارهای
روز قیامت

• فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاحَّةُ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ وَوَجُوهُ يَوْمَئِذٍ مُسْفَرَةٌ ضَاكَّةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ وَوَجُوهُ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهِمْ غَبْرَةٌ تَرَهَقُهَا قَتَرَةٌ أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجَرَةُ:

- حقیقت چهره‌های به ظاهر خرسند امروز، روزی آشکارا نمایان می‌شود.
- حقیقت انگیزه‌ها و رفتارهای به ظاهر خیرخواهانه انسان، روزی آشکار می‌شود.
- کفر و فجور است که چهره انسان را غبارآلود و ذلت‌بار می‌کند.
- با کفر و فجور باید چهره را در هم کشید. (نه با مشاهده فرد نابینای در صدد هدایت)
- .....

فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاحَّةُ ﴿٣٣﴾ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ﴿٣٤﴾ وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ﴿٣٥﴾ وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ ﴿٣٦﴾ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ﴿٣٧﴾ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُسْفَرَةٌ ﴿٣٨﴾ ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ ﴿٣٩﴾ وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ﴿٤٠﴾ تَرَهَقَهَا فَتْرَةٌ ﴿٤١﴾ أُولَئِكَ هُمُ الْكٰفِرَةُ الْفٰجِرَةُ ﴿٤٢﴾

یَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ . چرا طبع بشر در قیامت ، فرار می کند ؟ یک دلیلش آیه لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ، هست یعنی آنقدر درگیر خودش است که نمی تواند به بقیه برسد ؛

دلیل دیگر اینست که اگر این آدم را آدم ابتدای سوره فرض کنیم ، در زندگی اگر برادر اختیار کرده و حتی اگر با پدرش رابطه داشته ، همسر اختیار کرده و حتی رابطه اش با فرزندش ، بر اساس استغنی و توانمندی هایشان بوده نه بر اساس سعی و خشیت آنها ، لذا در قیامت از همه اینها فراری کند . این آدم در دنیا انسانها را بر اساس توانمندی هایشان دسته بندی می کند یعنی خودش موضوعیت دارد و ترکیه طرف مقابل برایش موضوعیت ندارد و تنها نگران خودش است بنابراین در قیامت هم نگران و درگیر خودش است و اصلا به بقیه توجهی ندارد ؛

آدم هایی که رابطه هایشان در دنیا بر مبنای سعی و خشیت بوده در آخرت از هم فرار نمیکنند . اینها به گوهر وجودی آدم ها که واقعیت توجه داشته اند و در آخرت هم که چیزی جز همان گوهر نیست ، پس دلیلی برای فرار ندارند ؛

غرض فصل پنجم: وضعیت انسانها در روز قیامت بر اساس اهمیت و نسبتی که آنها با ذکر داشته اند مشخص می شود. تجلی ذاکر شدن و نشدن انسانها در روز قیامت

فصل اول
(آیات ۱ تا ۱۰)

فصل دوم
(آیات ۱۱ تا ۱۶)

فصل سوم
(آیات ۱۷ تا ۲۳)

فصل چهارم
(آیات ۲۴ تا ۳۲)

فصل پنجم
(آیات ۳۳ تا ۴۲)

فضای
اول

- چرا ملاک اقبال جامعه به افراد در مواجهه با هدایت و علم حقیقی، میل آنها به تزکیه نیست! (ملاک ارزیابی تزکیه، سعی و خشیت است.)

فضای
دوم

- چرا عده‌ای برای قرآنی که حقیقت عالم است و در مقامی پاک، با رفعت و با کرامت است و با سفیران پاک بسیار خیرخواه نازل می‌شود، شأنی متناسب قائل نیستند!

فضای
سوم

- چرا انسان به مسیر خلق تا نشر خود تفکر نمی‌کند تا از کفر که قطع جریان زندگی است خارج شود!

فضای
چهارم

- باید انسان به طعام مادی و معنوی خود توجه نماید و برای طعام انسان، در مراحل رشد و مراتب کمالش، تنوع قائل شود.

فضای
پنجم

- باید انسان از روزگاری که چهره حقیقی‌اش نمایان می‌شود نگران باشد و از کفر و فجور دست بردارد.

خداوند در سوره‌ی مبارکه عبس می‌خواهد به ما بیاموزد اتفاقاً آن چیزی که مبنای ارزش گذاری است استعداد نیست بلکه سعی و خشیت است. به چه اندازه تلاش و خشیت دارد؟ این سوره در مورد انسانی است که در کنار پیامبر گرامی اسلام است و با انسانی نابینا بخاطر نابیناییش و چون در او توانمندی و فایده نمی‌بیند عبوس گونه برخورد می‌کنند. خداوند از این ماجرا بر می‌آشوبد و می‌گوید: بینم اصل اول تو کجا بوده است؟ آخر تو کجا است؟ مگر نعمت‌هایی که به تو رسیده است برای تو بوده است؟ کسی لطف کرده و به تو داده است، چرا خودت را تحویل میگیری؟ روزی می‌رسد که از همه‌ی افرادی که دوره‌ات کرده‌اند فرار می‌کنی. خداوند همه‌ی این عتاب‌ها را انجام می‌دهد تا بگوید در منطق خدای تبارک و تعالی سعی و خشیت است که ارزش دارد. اینکه انسان چقدر تلاش می‌کند و می‌دود و چقدر در ازای این دویدن و تلاش کردن خشیت و افتادگی دارد و خودش را کسی حساب نمی‌کند و شأن قائل نمی‌شود.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ۱ أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ۲ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهِ يَتَزَكَّى ۳
 أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى ۴ أَمَا مَنِ اسْتَعْفَى ۵ فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى ۶
 وَمَا عَلَيْكَ الْأَلْبُرْكَى ۷ وَأَمَا مَنِ جَاءَكَ يُسْعَى ۸ وَهُوَ يَخْشَى ۹ فَأَنْتَ
 عَنْهُ تَلَهَى ۱۰ كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ۱۱ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ۱۲ فِي صُحُفٍ مُكَرَّمَةٍ
 ۱۳ مَرْفُوعَةٍ مُطَهَّرَةٍ ۱۴ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ۱۵ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۱۶ قَتَلَ الْإِنْسَانَ
 مَا أَكْفَرَهُ ۱۷ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ۱۸ مِنْ نُطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ ۱۹
 ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ۲۰ ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ۲۱ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنْشَرَهُ ۲۲ كَلَّا
 لَمَّا يَقِضْ مَا أَمَرَهُ ۲۳ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ۲۴ أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ
 صَبَابًا ۲۵ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ۲۶ فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ۲۷ وَعَيْنًا وَقَضْبًا ۲۸
 وَرَبْتُونًا وَنَخْلًا ۲۹ وَحَدَائِقَ غُلْبًا ۳۰ وَفَاكِهَةً وَأَبًّا ۳۱ مَتَاعًا لَكَ
 وَلَا نِعَامٍ لَكَ ۳۲ فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاحَّةُ ۳۳ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ۳۴
 وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ۳۵ وَصَاحِبَتِيهِ وَبَنِيهِ ۳۶ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ
 يُعْنِيهِ ۳۷ وَجُوهُ يَوْمَئِذٍ مُسْفِرَةٌ ۳۸ ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ ۳۹ وَوُجُوهُ
 يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ۴۰ تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ ۴۱ أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجَرَةُ ۴۲

با توجه به پنج
فضای سوره
می توان موارد
زیر را برای
نزدیک شدن
به غرض
هدایتی سوره
در نظر گرفت
و در
برنامه های
زندگی قرار
داد:

• خدایی که انسان را آفریده و تدبیر زندگیش برعهده اوست برای
رشد و شکوفایی انسان اوامر و دستوراتی دارد. زندگی محلی برای
تزکیه است و قرآن، کتاب این تزکیه و طعامی برای شکوفایی است،
سعی و خشیت عامل پیوند انسان به این کتاب و طعام است. چه
اینکه با تناول این طعام، هر انسانی متناسب با استعدادی که دارد
به رویشی دست می یابد. انسان هایی که در این مقام سعی و
خشیت دارند هر چند دارای ناتوانی هایی باشند، نباید مورد تحقیر
قرار گیرند. انسان باید به طعام خود بنگرد و ببیند که اگر در آن
طعام چیزی از جنس قرآن (ثقلین) نباشد، دچار کفر و فجور
می شود و اگر انسان و جامعه باورهای خود را به ذکر، یعنی قرآن
متصل نکند، در پس باورهای ظاهرگرایانه چهره ای ذلیلانه و غبار
گرفته خواهد داشت اما در صورت اتصال به ذکر، شکوفایی در دنیا
و سعادت در آخرت نصیب وی خواهد شد.

تزکیه (زکو): دور کردن و خارج کردن آنچه که حق نباشد از میان چیز سالم

برطرف کردن رذایل و بدی ها از انسان و محیط اجتماعی او - خارج کردن حقوق مردم از مال خویش (زکاه) - خارج کردن باطل از متن حق

ذکر: به یادآوری در مقابل فراموشی یا غفلت گویند. این معنی میتواند اعم از تذکر به قلب یا به زبان باشد

تزکیه یعنی محصول ذکر یعنی نموی که در درون فرد به وسیله ذکر ایجاد می شود

سعی: مرتبه ای از جهد و کوشش است، جهد نیز سعی کامل و بلیغی است که به نهایت برسد

سعی در سوره نجم آمده است سعی موقعی است که طرف احساس خلا و نیاز می کند برای این که چیزی را به دست آورد هرچه که احساس نیازش بیشتر باشد سعیش هم بیشتر می شود الزاما سعی جهت دار نیست بهترین نماد سعی در عالم که ثبت شده سعی حضرت هاجر است صفا و مروه با این که می داند سراب است می دود هروله می کند او فقط می داند که باید هروله کند و هیچ راه دیگری نمی داند چون نیازش انقدر بالاست که فرض محتملش هم برایش واجب است که حرکت کند یعنی برای نیازش هر کاری از دستش برمی آید بدون فوت وقت انجام می دهد این معنای سعی است. جهت دار نیست یعنی نمی داند الزاما به نتیجه می رسد اما می داند باید آن کار را بکند.

خشیت: مراقبت و وقایه (سپرگرفتن) همراه با ترس است، به این شکل که مراقب اعمالش باشد و خودش را با خوف و ملاحظه حفظ کند و درمقابل این معنا، اهمال (سهل انگاری)، تغافل (خود را به غفلت زدن)، بی مبالاتی، بی توجهی، بی ملاحظه گی و حفظ نکردن خویش از خلاف قرار دارند.

خشیت به معنای این است که در وجود انسان ترسی حاکم می شود از نرسیدن انسان به مقصد یا از فوت شدن زمان به صورتی که آن ترس در او مراقبه و کنترل ایجاد می کند. ماهیتش ترس است با رویکرد آن نیاز. نیازش را می بیند زمانش را که کوتاه می بیند. روح حاکم بر سعی خشیت است. اگر خشیت اولیه نباشد سعی های بعدی اتفاق نمی افتد. اگر مراقبت فطری را به نوعی از دست دهد دیگر همه چیز خود را از دست داده است. هرچه سعی و خشیت فرد بیشتر شود ظرفش برای گرفتن ذکر و تزکیه بیشتر است آی کیو و خیلی چیزهای دیگر را نمی خواهد چون آن علم نیست. کافی است سعی و خشیت او اندازه گیری شود او شاگرد خوبی محسوب می شود.

نظر: نگاه کردن با تعمق و تحقیق در موضوعی مادی یا معنوی به بصر یا بصیرت را گویند

وجه: آن چیزی از شیء که به سوی آن توجه میشود

«قرآن» آنچنان بلند است که استعدادهاى ما در برابر آن چیزى نیست و به هر کسى با هر

سطح استعداد و توانایى داده شود باعث رشد و شکوفایى او میشود

- سوره مبارکه عبس انسان را امر به نظر در طعام میکند. در تشریح طعام او، انواع میوه ها و رویدنی های از زمین را نام می برد.
- نقطه اشتراک تمام رویدنی های بر خاک، "نیاز" شدید دانه به فرو رفتن و طلب از خاک و چشم بر آسمان بودن برای دریافت مایه حیات است.
- این است که دانه ای را می رویاند و البته بعدش هر دانه ای به شکلی بروز می یابد... ولی همگی طعام ها از منظر خدا، آیه و قابل نظر کردن اند.
- شکل هایی که هیچ شباهتی ظاهرا بهم ندارند، در اقلیم، شرایط و آب و هوایی که باز هم شباهتی به هم ندارند، اما وجه اشتراک همگی شان "فهم فقر و طلبشان برای شکوفایی" است:
- یکی انگور، یکی سبزی، یکی زیتون، یکی نخل، یکی باغ پر درخت، یکی میوه و دیگری چراگاه پر علف.....
- اما اگر نبود این طلب و نیاز شدید که او را به شکوفایی می رساند و استجاب حتمی آن از جانب خدا، فرق آن دانه با تمام استعدادهاى نهفته اش، با دیگر دانه هایی که از بین می روند، چه بود؟!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ۱ أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ۲ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهِ يَتَزَكَّى ۳
 أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى ۴ أَمَا مَنِ اسْتَعْتَى ۵ فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى ۶
 وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزَكِيكَ ۷ وَأَمَا مَنِ جَاءَكَ يُسَعَى ۸ وَهُوَ يَخشى ۹ فَأَنْتَ
 عَنْهُ تَلَهَى ۱۰ كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ۱۱ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ۱۲ فِي صُحُفٍ مُكَرَّمَةٍ
 مَرْفُوعَةٍ مُطَهَّرَةٍ ۱۳ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ۱۴ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۱۵ قَتَلَ الْإِنْسَانَ
 مَا أَكْفَرَهُ ۱۶ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ۱۷ مِنْ طُفْلَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ ۱۸
 ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ۱۹ ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ۲۰ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنشَرَهُ ۲۱ كَلَّا
 لَمَّا يَقِضْ مَا أَمَرَهُ ۲۲ فَلَيَنْظُرَ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ۲۳ أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ
 صَبَابًا ۲۴ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقَاقًا ۲۵ فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ۲۶ وَعَيْنًا وَقَضْبًا ۲۷
 وَرَيْتُونًا وَنَخْلًا ۲۸ وَحَدَائِقَ غُلْبًا ۲۹ وَفَاكِهَةً وَأَبًّا ۳۰ مَتَاعًا لَكُمْ
 وَلَا نَعَامِكُمْ ۳۱ فَاذَا جَاءَتِ الصَّاخَةُ ۳۲ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ۳۳
 وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ۳۴ وَصَاحِبَتِيهِ وَبَنِيهِ ۳۵ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ
 يُغْنِيهِ ۳۶ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُسْفِرَةٌ ۳۷ ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ ۳۸ وَوُجُوهٌ
 يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ۳۹ تَرَهَقُهَا قَتَرَةٌ ۴۰ أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجْرَةُ ۴۱

دوباره سوره عبس سوره را از زاویه چهار نفر می توانیم بخوانیم:

(۱) آدمی که فکر می کند توانمندی دارد و استغنی دارد.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ۱ أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ۲ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهٗ يَتَزَكَّى ۳
 أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى ۴ أَمَا مَنِ اسْتَعْتَى ۵ فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى ۶
 وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزَكِيكَ ۷ وَأَمَا مَنِ جَاءَكَ يُسَعَى ۸ وَهُوَ يَخشى ۹ فَأَنْتَ
 عَنْهُ تَلَهَى ۱۰ كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ۱۱ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ۱۲ فِي صُحُفٍ مُّكَرَّمَةٍ
 رُّفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ۱۳ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ۱۴ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۱۵ قَتَلَ الْإِنْسَانَ
 مَا أَكْفَرَهُ ۱۶ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ۱۷ مِنْ طُفْلَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ ۱۸
 ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ۱۹ ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ۲۰ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنشَرَهُ ۲۱ كَلَّا
 لَمَّا يَقِضْ مَا أَمَرَهُ ۲۲ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ۲۳ أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ
 صَبَابًا ۲۴ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقَاقًا ۲۵ فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ۲۶ وَعَيْنًا وَقَضْبًا ۲۷
 وَرَيْتُونًا وَنَخْلًا ۲۸ وَحَدَائِقَ غُلْبًا ۲۹ وَفَاكِهَةً وَأَبًّا ۳۰ مَتَاعًا لَّكُم
 وَلَا تَعْمَلُونَ لَهَا ۳۱ فَإِذَا جَاءَتِ الصَّآخَةُ ۳۲ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ۳۳
 وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ۳۴ وَصَاحِبَتِيهِ وَبَنِيهِ ۳۵ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ
 يُغْنِيهِ ۳۶ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ ۳۷ ضَاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ ۳۸ وَوُجُوهٌ
 يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ۳۹ تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ ۴۰ أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجْرَةُ ۴۱

دوباره سوره عبس سوره را از زاویه چهار نفر می توانیم بخوانیم:

(۱) آدمی که فکر می کند توانمندی دارد و استغنی دارد.

(۲) آدمی که فکر می کند اعمی است

مناجات امیرالمومنین در مسجد کوفه: اسئلك الامان يوم يفر المرء من اخيه وامه وابيه وصاحبه وبنيه لكل امرئ منهم يومئذ شأن يغنيه

ما خودمان همان **اعمی** هستیم. اگر کسی در مسیر حق خودش را بیشتر از اعمی فکر کند کلاش پس معر که هست انسان حس یک چیزی بهش دست می‌هد اظهار نظر می‌کند علما می‌شود برای خودش. یکی باید جمعش کند در خانه اظهار فضل می‌کند و... دو کلمه یاد گرفته. اگر حس اعمی داشته باشد می‌داند برای خواندن و فهم آن فکر فایده ندارد باید به دلش بیندازد. نه این که فکر فایده ندارد سطح حقیقت طوری نیست که با فکر چیزی در درون کسی شکوفا شود ذکری است باید در درونش بریزند حس اعمی خیلی باشکوه است باید در خودش طراحی کند در کنار قرآن و رسول و... نباید اظهار فضل کند ادب پیدا می‌کند.

روز قیامت وضع خود را بهتر از آنچه تصور می‌کرد دید ضاحکه می‌شود و گرنه اگر بالعکس باشد که نمی‌شود.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ۱ أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ۲ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهِ يَتَزَكَّى ۳
 أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى ۴ أَمَا مَنِ اسْتَعْتَى ۵ فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى ۶
 وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزْكِي ۷ وَأَمَا مَنِ جَاءَكَ يُسَعَى ۸ وَهُوَ يَخشى ۹ فَأَنْتَ
 عَنْهُ تَلَهَى ۱۰ كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ۱۱ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ۱۲ فِي صُحُفٍ مُكَرَّمَةٍ
 ۱۳ مَرْفُوعَةٍ مُطَهَّرَةٍ ۱۴ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ۱۵ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۱۶ قَتَلَ الْإِنْسَانَ
 مَا أَكْفَرَهُ ۱۷ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ۱۸ مِنْ طُفْلَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ ۱۹
 ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ۲۰ ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ۲۱ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنشَرَهُ ۲۲ كَلَّا
 لَمَّا يَقِضْ مَا أَمَرَهُ ۲۳ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ۲۴ أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ
 صَبَابًا ۲۵ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقَاقًا ۲۶ فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ۲۷ وَعَيْنًا وَقَضْبًا ۲۸
 وَرَبْتُونًا وَنَخْلًا ۲۹ وَحَدَائِقَ غُلْبًا ۳۰ وَفَاكِهَةً وَأَبًّا ۳۱ مَتَاعًا لَكُمْ
 وَلَا نَعَامِكُمْ ۳۲ فَاذَا جَاءَتِ الصَّاحَةُ ۳۳ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ۳۴
 وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ۳۵ وَصَاحِبَتِيهِ وَبَنِيهِ ۳۶ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ
 يُغْنِيهِ ۳۷ وَوَجْهُهُ يَوْمَئِذٍ مُسْفِرَةٌ ۳۸ ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ ۳۹ وَوَجْهُهُ
 يَوْمَئِذٍ عَلِيمٌ ۴۰ غَبْرَةٌ ۴۱ تَرَهَقَهَا فَتَرَةٌ ۴۲ أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجْرَةُ ۴۳

دوباره سوره عبس سوره را از زاویه چهار نفر می توانیم بخوانیم:

(۱) آدمی که فکر می کند توانمندی دارد و استغنی دارد.

(۲) آدمی که فکر می کند اعمی است

(۳) آدمی که با سایر افراد تعامل دارد است و در مدل غلطش عبس و تولى است.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ۱ أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ۲ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهِ يَتَزَكَّى ۳
 أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى ۴ أَمَا مَنِ اسْتَعْفَى ۵ فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى ۶
 وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزْكِي ۷ وَأَمَا مَنِ جَاءَكَ يُسَعَى ۸ وَهُوَ يَخشى ۹ فَأَنْتَ
 عَنْهُ تَلَهَى ۱۰ كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ۱۱ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ۱۲ فِي صُحُفٍ مُكَرَّمَةٍ
 ۱۳ مَرْفُوعَةٍ مُطَهَّرَةٍ ۱۴ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ۱۵ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۱۶ قَتَلَ الْإِنْسَانَ
 مَا أَكْفَرَهُ ۱۷ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ۱۸ مِنْ طُفْلَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ ۱۹
 ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ۲۰ ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ۲۱ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنشَرَهُ ۲۲ كَلَّا
 لَمَّا يَقِضْ مَا أَمَرَهُ ۲۳ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ۲۴ أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ
 صَبَابًا ۲۵ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقَاقًا ۲۶ فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ۲۷ وَعَيْنًا وَقَضْبًا ۲۸
 وَرَبْتُونًا وَنَخْلًا ۲۹ وَحَدَائِقَ غُلْبًا ۳۰ وَفَاكِهَةً وَأَبًّا ۳۱ مَتَاعًا لَكُمْ
 وَلَا نَعَامِكُمْ ۳۲ فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاحَّةُ ۳۳ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ۳۴
 وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ۳۵ وَصَاحِبَتِيهِ وَبَنِيهِ ۳۶ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ
 يُغْنِيهِ ۳۷ وَوَجْهُهُ يَوْمَئِذٍ مُسْفِرَةٌ ۳۸ ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ ۳۹ وَوَجْهُهُ
 يَوْمَئِذٍ عَلِيمٌ ۴۰ تَرَهَقَهَا فَتْرَةٌ ۴۱ أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجْرَةُ ۴۲

دوباره سوره عبس سوره را از زاویه چهار نفر می توانیم بخوانیم:

(۱) آدمی که فکر می کند توانمندی دارد و استغنی دارد.

(۲) آدمی که فکر می کند اعمی است

(۳) آدمی که با سایر افراد تعامل دارد است و در مدل غلطش عبس و تولى است.

(۴) پیامبر (ص)

در سوره عبس سوره را از زاویه چهار نفر می توانیم بخوانیم:

(۱) آدمی که فکر می کند توانمندی دارد و استغنی دارد.

(۲) آدمی که فکر می کند اعمی است

(۳) آدمی که با سایر افراد تعامل دارد است و در مدل غلطش عبس و تولی است. باید با آدمها درست برخورد کند که مشکلی این است که توانمندی های آدمها را درست نمیتواند استفاده می کند.

(۴) آدمی که بیرون است و در مدل درستش پیامبر خدا(ص) است. پیامبر کسی است که در آدمها اینها را در سر جایشان می گذارد این نظام را در آدمها درست می کند به برکت آن در عین این که همه متفاوت عمل می کنند همه خوشحال هستند چون سر جا دقیقاً قرار دارد با این که کسی شبیه کسی نیست همه خوشحال هستند، چون هر کسی در خودش سر جایش است. آدم باید سراغ آدمی رود که اینها را درست سر جای خودش قرار می دهد اسم این کرامت می شود، دستگاه های دیگر بالعکس عمل می کنند. کرامت یعنی از درون یک ساختاری را عزت و استحکام دادن. مثل اکرام یتیم که با یتیم کاری می کند که روی پای خودش بایستد.

تصدیه: متصدی شدن باید کسی برود تا متصدی او بشوند مخالف آن تلهیه است. صدی به معنای گرفتن زمام امور دیگری است، پشتیبانی است. این یکی از وجوه ولی است.

مَتَاعاً لَكُمْ وَ لِأَنْعَامِكُمْ (۳۲) همه اینها متاع اند و فرقی بین اینها نیست. اینها مختلف‌اند ولی فرقی بین اینها نیست. هر کدام طعم و خاصیت خودشان را دارند. مثلاً عنب به خاطر عنب بودنش به زیتون فخر نمی‌فروشد و ..... همه اینها می‌توانند طعام و متاع شوند همین که می‌توانند متاع و طعام شوند یعنی به همه غرض رسیده‌اند. ما هم اگر بتوانیم جریان امام زمانمان بشویم چه فرقی می‌کند که برای امام زمان انگشت کوچک باشیم یا چشم و یا پا. مهم این است که هر جا باشیم جزئی از بدن امام زمان هستیم. رستگاری برای همه این بدن است. دعوی ما سر این است که جا برایمان مهم است در حالی که هیچ فرقی نمی‌کند کجای بدن امام زمان باشیم مهم این است که همه ما به غرض رسیده‌ایم یا نه یعنی مهم این است که هر انگشت طبق غرض عمل می‌کند یا نه. مهم نیست در دستگاه امام زمان (عج) کجا هستیم. مشکل ما با امام زمان جایمان نیست بلکه مشکل این است که اهل سعی و خشیت نیستیم. مهم نیست کجای دست امام زمان باشیم مهم این است که اهل سعی و خشیت باشیم و سر جایمان باشیم و گوش دهیم ببینیم که آقا از ما چه می‌خواهند آنگاه وقتی جزء انگشتان دست امام زمان (عج) شدیم هر کاری این دست کرد به پای ما هم می‌نویسند وقتی چیزی نوشته می‌شود نمی‌گویند این نوشته را انگشت سبابه دست امام زمان (عج) نوشته‌اند بلکه می‌گویند: دستان امام زمان این را نوشته است و کاری به انگشتان ندارد. مشکلمان این است که امام زمان (عج) وقتی می‌خواهند ما مشت باشیم، باز هستیم و وقتی می‌خواهند باز باشیم، مشت هستیم و حال کار کردن هم نداریم و اگر هم داشته باشیم می‌گوییم: چرا قد سبابه بلندتر است و انگشت شست کوتاه‌تر است و ... بحث سر این است که من چرا جای او نیستم و او چرا جای من نیست در حالی که اصلاً مهم نیست مهم سعی و خشیت است و این قانون عالم است. اگر کسی اینگونه زندگی نکند در قیامت اتفاقی که برایش می‌افتد این است که «فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاحَّةُ (۳۳) يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ (۳۴) فرض کنید این انگشتان از هم جدا باشند و از هم فرار کنند اگر این انگشتان حول یک غرض واحد با سعی و خشیت بودند فرار کردن نمی‌خواستند. پنج تن آل عبا مانند پنج انگشت، طبق یک و أُمَّهُ وَ أَبِيهِ (۳۵) وَ صَاحِبَتِهِ وَ بَنِيهِ (۳۶)»

غرض واحد دور هم جمع شده‌اند و هیچ کدام از دیگری فرار نمی‌کنند و هر کدام هم جای خود هستند. اگر آدم‌ها اینگونه زندگی کنند در همین دنیا «ضاحكُهُ مُسْتَبْشِرَةٌ (۳۹)» خواهند بود. اینکه چهره ما را یک سری تیرگی گرفته است به خاطر این نوع نگاه غلط است. اما اگر برنامه زندگیمان را سعی و خشیت در هر لحظه قرار دهیم بهترین عمل در آن لحظه می‌شود و چنان زندگیمان سرشار از خوشحالی و توحیدی می‌شود که لحظه‌ای عیب و تولی در زندگیمان دیده نشود. این وعده سوره مبارکه عیبی است.

تدبر قرآن به قرآن

سوره فرقان

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْنَا الْمَلَائِكَةُ أَوْ نَرَى رَبَّنَا لَقَدِ اسْتَكْبَرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ وَعَتَوْا عُتْوًا كَبِيرًا ﴿٢١﴾ يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَائِكَةَ لَا بُشْرَى يَوْمَئِذٍ لِلْمُجْرِمِينَ وَيَقُولُونَ حَجْرًا مَحْجُورًا ﴿٢٢﴾ وَقَدَّمْنَا إِلَى مَا عَمَلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَّنْثُورًا ﴿٢٣﴾ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُّسْتَقَرًّا وَأَحْسَنُ مَقِيلًا ﴿٢٤﴾ وَيَوْمَ تَشَقُّ السَّمَاءُ بِالْغَمَامِ وَنُزِلَ الْمَلَائِكَةُ تَنْزِيلًا ﴿٢٥﴾ الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِلرَّحْمَنِ وَكَانَ يَوْمًا عَلَى الْكَافِرِينَ عَسِيرًا ﴿٢٦﴾ وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا ﴿٢٧﴾ يَا وَيْلَتَى لَيْتَنِي لَمْ أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا ﴿٢٨﴾ لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا ﴿٢٩﴾ وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا ﴿٣٠﴾

قرآن و عترت

فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ (نحل ۴۳)

پیامبر اکرم (ص): نئی تارک فیکم الثقلین کتاب الله و عترتی ما ان تمسکتُم بهما لن تضلوا

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَنْ أَعْطَاهُ اللَّهُ الْقُرْآنَ فَرَأَى أَنَّ رَجُلًا أُعْطِيَ أَفْضَلَ مِمَّا أُعْطِيَ فَقَدْ صَغَرَ عَظِيمًا وَ عَظَّمَ صَغِيرًا

به هر کس خدا قرآن را عطا کرد و او پندارد که خدا به دیگری بهتر از او عطایی داشته است، حتماً بزرگی را کوچک شمرد و کوچکی

را بزرگ شمرد است. (کافی جلد ۲ صفحه ۶۰۵)

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ فَهُوَ غَنِيٌّ وَ لَا فَقْرَ بَعْدَهُ وَ إِلَّا مَا بِهِ غِنَى

هر که قرآن را بخواند، بی نیاز شود و پس از آن نیازی ندارد و گر نه به هیچ بی نیازی دست نیابد

(کافی جلد ۲ صفحه ۶۰۵)

قال الصادق عليه السلام قال: يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ لَا يَمُوتَ حَتَّى يَتَعَلَّمَ الْقُرْآنَ أَوْ يَكُونَ فِي تَعْلِيمِهِ.

امام صادق علیه السلام فرمودند: برای مؤمن شایسته است که نمیرد تا قرآن را یاد بگیرد یا در کار یاد گرفتنش باشد (کافی، ج ۲، ص ۶۰۷)

قرآن و عترت

فَسَلُّوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ (نحل ۴۳)

پیامبر اکرم (ص): تَی تَارِکَ فِیْکُمْ الثَّقَلِیْنِ کِتَابَ اللّٰهِ وَ عِترَتِیْ مَا إِنْ تَمَسَّکْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضَلُّوا

زَیْدِ الشَّحَامِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ - فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ، قَالَ قُلْتُ مَا طَعَامُهُ؟ قَالَ عِلْمُهُ الَّذِي يَأْخُذُهُ عَمَّنْ يَأْخُذُهُ»

زید الشحام می گوید از امام درباره این سخن خدا سؤال کردم که منظور از طعام چیست؟ امام فرمودند: علمی که دریافت می کنید، از

چه کسی می گیرید؟ (کافی جلد ۱ صفحه ۵۰)

قال عليه السلام: من أخذ دينه من كتاب الله و سنة نبيه صلوات الله عليه و آله زالت الجبال قبل أن يزول و من أخذ دينه من أفواه الرجال ردته الرجال

کسی که دینش را از قرآن و سنت پیغمبر اخذ کند، از کوهها استوارتر است. کوه از بین می رود ولی اعتقاد و دین او نه و کسی که دینش

را از دهان مردم اخذ کند، همان مردم او را از دینش بازگردانند.

(کافی جلد ۱ صفحه ۷)

في التفسير فرات بن إبراهيم قال النبي (ص) في هذه الآية يوم يفر المرء من أخيه و أمه و أبيه و صاحبته و بنيه إلا من تولى بولايه أمير المؤمنين علي بن

أبي طالب فإنه لا يفر من و آله و لا يعادي من أحبه و...

(بحار الانوار جلد ۷ صفحه ۲۴۲)

قرآن و عترت

فَسَلُّوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ (نحل ۴۳)

پیامبر اکرم (ص): نَبِي تَارِكٍ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَعِترَتِي مَا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضِلُّوا

﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ﴾ شما هر وقت در فشار و زحمت باشید بر پیغمبر خیلی سخت می‌گذرد

﴿حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُفٌ رَحِيمٌ﴾؛ این ﴿رَؤُفٌ رَحِيمٌ﴾ دو اسم از اسمای حسناى خداى سبحان است این دو اسم که از اسمای حسناى خداى سبحان است از اوصاف خداى سبحان است برای مظهر تماش که وجود مبارک حضرت است به کار برده؛ خدا رؤوف رحيم است، مظهر او هم رؤوف رحيم است

از رسول خدا (ص) روایت شده: هر که اهانت به ولی و دوست من نماید، پس در حقیقت آماده جنگ با من شده است.

سوره ن اوایل بعثت: "وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ"

"وَ أَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ وَ اخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ" (خویشاوندان نزدیکت را انداز کن و بال و پر خود را برای مؤمنانی که از تو پیروی می‌کنند بگستر. سوره شعرا، آیه ۲۷)

"لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ وَ لَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَ اخْفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ" (هرگز چشم خود را به نعمتهایی که به گروه‌هایی از آنها (کفار) دادیم مینگن و به خاطر آنچه آنها دارند غمگین مباش و بال و پر خود را برای مؤمنین فرود آر. سوره حجر، آیه ۸۸)

- قرآن طعام شاخص و قابل توجهی است برای هر روز و هر لحظه انسان...
- انسان باید برنامه منظم قرآن خواندن داشته باشد مثل اینکه برنامه منظم غذا خوردن دارد.
- فقط برنامه منظم و اهتمام می خواهد...
- باور کنیم به نسبت اثری که دارد اصلا وقتی نمی گیرد...

کَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ

چنین میندازد، که این (آیات) تذکارتی است

الحمد لله رب العالمين

اللهم صل على محمد و آل محمد و عجل فرجهم